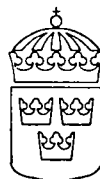

Finansutskottets betänkande

1986/87: 37

om statsbudgetens utgifter för budgetåret
1987/88 (prop. 1986/87: 150 bil. 1)

FiU
1986/87: 37

I *bilaga 1* till *proposition 1986/87: 100* (budgetpropositionen) har regeringen föreslagit riksdagen att

3. för budgetåret 1987/88, i avvaktan på slutliga förslag i kompletteringspropositionen och i enlighet med vad som förordats i propositionen,
- b) beräkna Förändringar i anslagsbehållningarna,
- c) beräkna Förändringar i dispositionen av rörliga krediter,
- d) beräkna Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I *bilaga 1* till *proposition 1986/87: 150* (kompletteringspropositionen) har regeringen – efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – föreslagit riksdagen att

4. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Förändringarna i anslagsbehållningarna för budgetåret 1987/88.

5. bemyndiga regeringen att disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret för myndigheternas uppdragsverksamhet, uppgående till 360 000 000 kr.,

6. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Förändringarna i dispositionen av rörliga krediter för budgetåret 1987/88,

7. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1987/88.

I kompletteringspropositionen framhålls att det får ankomma på riksdagens finansutskott att göra justeringar för sådana förändringar som inte kunnat beaktas av föredraganden.

Utskottet

De samlade statsutgifterna ett visst budgetår utgör summan av

- alla utgiftsanslag fördelade på 17 huvudtitlar,
- förändringar i behållningar på reservationsanslag,
- förändringar i utnyttjande av rörliga krediter,
- beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I det följande kommenterar utskottet beräkningarna av dessa budgetposter i statsbudgeten för budgetåret 1987/88.

I *budgetpropositionen* beräknades medelsbehovet på statsbudgetens ca 775 utgiftsanslag under budgetåret 1987/88 till 334,8 miljarder kronor.

Regeringen har därefter i 13 *särpropositioner* lagt fram förslag för riksdagen som sammantagna ökat anslagsbehovet med netto 4,0 miljarder kronor. Bl. a. har försvarsanslagen räknats upp med 1,8 miljarder kronor och forskningsanslagen med 0,6 miljarder kronor. Betydande anslagstillskott har under våren 1987 också föreslagits till statsbidragen till kommunal barnomsorg som ökats med 0,7 miljarder kronor och till Vattenfalls medelsbehov för kraftstationer m. m. som ökats med ett lika stort belopp.

Slutligen har regeringen i *kompletteringspropositionen* dels föreslagit att anslaget till statsskuldräntor minskas med 1,0 miljarder kronor, dels förordat att vissa andra anslag höjs med netto 1,5 miljarder kronor. Till följd härav ökar alltså nettobelastningen på statsbudgeten med 0,5 miljarder kronor. De i detta sammanhang föreslagna anslagshöjningarna berör främst statsbidragen till kommunerna, som utökas med inte fullt 1,0 miljarder kronor netto, och olika arbetsmarknadspolitiska insatser, som tillförs ca 0,5 miljarder kronor.

Med de jämkningar som tillkommit under våren 1987 uppgår därmed regeringens inkl. riksgäldsfullmäktiges och riksdagens förvaltningsstyrelsens förslag till medelsberäkning på utgiftsanslagen för budgetåret 1987/88 till sammanlagt 339,3 miljarder kronor.

Utskottet har i följande tabell ställt samman regeringens förslag till medelsberäkning med de ändringar som riksdagen beslutat att göra i dessa förslag. En detaljerad redovisning av anslagsförändringarna lämnas i en *bilaga* till betänkandet.

Tabell. Sammanställning av riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag för budgetåret 1987/88

1 000-tal kr.

	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
<i>Utgiftsanslag:</i>			
Kungl. hov- och slottsstaterna	34 654	34 654	0
Justitiedepartementet	10 378 292	10 378 292	0
Utrikesdepartementet	11 586 922	11 596 315	+ 9 393
Försvarsdepartementet	28 203 690	28 203 690	0
Socialdepartementet	91 885 212	92 082 212	+ 197 000
Kommunikationsdepartementet	11 570 398	11 570 398	0
Finansdepartementet	20 662 370	21 272 170	+ 609 800
Utbildningsdepartementet	44 716 938	45 009 350	+ 292 412
Jordbruksdepartementet	6 334 632	6 354 332	+ 19 700
Arbetsmarknadsdepartementet	21 702 738	21 502 738	- 200 000
Bostadsdepartementet	15 754 016	15 754 016	0
Industridepartementet	5 303 190	5 203 452	- 99 738
Civildepartementet	3 182 812	3 162 812	- 20 000
Miljö- och energidepartementet	5 542 149	5 544 649	+ 2 500
Riksdagen och dess myndigheter	477 703	480 210	+ 2 507
Räntor på statsskulden, m. m.	62 000 000	60 000 000	-20 000 000
Oförutsedda utgifter	1 000	1 000	0
Summa utgiftsanslag	339 336 716	338 150 290	-1 186 426

Av bilagan framgår att *riksdagen beslutat ändra medelstilldelningen på sammanlagt 34 anslag.*

- En anslagsjustering avser statsskuldräntorna och är grundad på en av riksgäldskontoret genomförd ny beräkning av medelsbehovet på detta anslag.
- 29 anslagsjusteringar har sin grund i utskottsinitiativ eller bifallna motionsyrkanden och återspeglar således de avvikande värderingar som riksdagen har haft i förhållande till regeringen och riksgäldsfullmäktige.
- Resterande fyra anslagsjusteringar har gjorts sedan felaktigheter upptäckts i budget- och kompletteringspropositionen eller regeringen redovisat nya beräkningsförutsättningar. Ändringar av detta slag har gjorts på anslagen D 3 och E 22 på socialdepartementets huvudtitel, anslaget D 5 på utbildningsdepartementets huvudtitel samt anslaget B 4 på arbetsmarknadsdepartementets huvudtitel.

Av de 29 ändringar som är gjorda på riksdagens eget initiativ beror två på att 120 milj. kr. förts över från ett anslag till ett annat på utrikesdepartementets huvudtitel. I övrigt har riksdagen beslutat räkna upp 24 anslag med sammanlagt 1 387 milj. kr. och minska 3 anslag med tillhoppa 487 milj. kr. Nettobelastningen på utgiftsanslagen har alltså till följd härav ökat med 900 milj. kr.

Den beloppsmässigt mest betydelsefulla *anslagshöjningen* är föranledd av att riksdagen avvisat regeringens förslag om reformerat kommunalt skatteutjämnningssystem. Ett påslag på 776 milj. kr. har gjorts på det berörda anslaget (E 1 på finansdepartementets huvudtitel). Samtidigt har ersättningen till kommunerna för avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen (E 2) justerats ned med 167 milj. kr. Merutgiften begränsas därmed till netto 609 milj. kr. Riksdagen har dessutom beslutat om en höjning av skatteutjämningsavgiften, varigenom statens inkomster ökar med ca 625 milj. kr. För statsbudgeten blir således dessa avvikelser saldomässigt neutrala.

Den närmast största anslagshöjningen sammanhänger med att riksdagen avslagit vissa besparingar på skolornas område. Sex anslag på utbildningsdepartementets huvudtitel har som en följd härav räknats upp med 305 milj. kr. (B 11, B 12, B 19, D 9, D 13 och I 3). För att motverka denna budgetförsvagning har regeringen i kompletteringspropositionen föreslagit att ersättningen till kommunerna för avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen skall minskas med ca 360 milj. kr. fr. o. m. 1988. Eftersom minskningen infaller vid årsskiftet inskränker sig besparingen under budgetåret 1987/88 till 178 milj. kr. Ställt i relation till de företagna anslagshöjningarna försvagas alltså budgeten temporärt med 127 milj. kr. under detta budgetår.

Den största ofinansierade avvikelserna från regeringens förslag gäller riksdagens beslut att med ett halvt år senarelägga avvecklingen av pensionärernas avgiftsfria år inom sjukvården. Till följd härav har ett anslag räknats upp med 41 milj. kr. Tar man emellertid även hänsyn till effekten på budgetens inkomstsida uppgår försvagningen till totalt 270 milj. kr.

Andra uppjusteringar av anslag sammanhänger med att riksdagen beslutat att:

- öka stödet till freds- och nedrustningssträvanden (+ 9,4 milj. kr.),
- införa ytterligare en bidragsnivå – 1/4 bidrag – inom vårdbidrag för handikappade barn (+ 25,0 milj. kr.),
- med ett halvt år senarelägga införandet av ett avdrag från föräldrapenningen vid förlossningsvård (+ 2,0 milj. kr.),
- öka stödet till studerandehälsovård samt till produktion av studielitteratur för synskadade (+ 1,2 milj. kr.),
- öka stödet till ren- och fiskerinäringen (+ 19,7 milj. kr.),
- avvisa regeringens förslag om en avveckling av stödet till landsbygdens elektrifiering (+ 2,5 milj. kr.),
- öka stödet till Drottningholmsteaterns orkesterverksamhet (+ 0,5 milj. kr.),
- öka stödet till samehemslöjd och sameforskning (+ 0,4 milj. kr.),
- anslå medel för musikbibliotekets anslutning till LIBRIS-systemet (+ 0,2 milj. kr.),
- öka stödet till Stiftelsen Edsbergs musikinstitut (+ 0,4 milj. kr.),
- hålla ständig bemanning vid kustbevakningens sambandscentral i Gryt (+ 0,8 milj. kr.).

Riksgäldskontorets båda anslag under femtonde huvudtiteln har räknats upp med 2,5 milj. kr. sedan riksdagen avvisat ett förslag om att riksgäldskontorets kassaexpedition skulle avgiftsfinansieras med medel från anslaget till statsskuldräntor. Riksdagen beslöt samtidigt göra vissa andra besparingar på anslaget. Genom detta påslag har en besparing på ca 4,5 milj. kr. kunnat göras på kostnaderna för statsskuldräntor. Vad som skenbart är ett utgiftspåslag på 2,5 milj. kr. är således i praktiken en besparing på 2 milj. kr.

Den största *utgiftsminskningen* beror på att riksdagen avvisat regeringens förslag om speciellt anslag på 300 milj. kr. för särskilda regionalpolitiska insatser för infrastrukturutbyggnad (C 10 på industridepartementets huvudtitel). Å andra sidan har riksdagen samtidigt ökat ett annat anslag för regionala utvecklingsinsatser med 200 milj. kr. (C 4 på samma huvudtitel). Nettobesparingen begränsas därmed till 100 milj. kr. Riksdagen har emellertid begärt att regeringen på sedvanligt sätt bör återkomma till riksdagen med förslag om särskilda insatser av detta slag.

Riksdagen har också avvisat regeringens förslag om att påbörja byggnationen av ett nytt förvaltningshus på Liljeholmen för bl. a. överstyrelsen för civil beredskap. Anslaget för byggnadsarbeten för statlig förvaltning har som en följd härav minskats med 20 milj. kr.

Sammanfattningsvis har de utgiftsförändringar som tillkommit på riksdagens eget initiativ – inkl. de finansieringsformer som redovisats i detta betänkande – medfört att statsbudgeten försvagats med knappt 330 milj. kr., dvs. med ett belopp motsvarande 0,9% av budgetens totala omslutning.

De förändringar som gjorts i utgiftsanslagen för budgetåret 1987/88 sedan budgetpropositionen lades fram kan sammanfattas på följande sätt (milj. kr.)

Utgiftsanslag enligt budgetpropositionen	334 846	FiU 1986/87: 37
Förslag lämnade i särpropositioner	+ 3 981	
Förslag lämnade i kompletteringspropositionen:		
ändrad beräkning av statsskuldräntor	- 1 000	
statsbidrag till kommuner m. m.	+ 1 509	
Av riksdagen beslutade ändringar:		
statsskuldräntor	- 2 000	
övriga anslag (se specifikation)	+ 814	
Summa utgiftsanslag i statsbudgeten	338 150	

Förändring av anslagsbehållningar

För reservationsanslag kan utbetalningarna komma att avsevärt avvika från det anslagna beloppet. Detta registreras som en förändring av anslagsbehållningarna.

En minskning av anslagsbehållningarna är liktydigt med att *utnyttjandet* av reservationsmedel överstiger vad som *anvisats* i form av reservationsanslag för det aktuella budgetåret. Minskningen registreras därför som en ökad belastning på statsbudgetens utgiftssida. Omvänt gäller att en ökning av anslagsbehållningarna innebär att utbetalningarna blir lägre än de belopp som *anvisats*. Detta tas upp som en negativ post på utgiftssidan.

I det reviderade budgetförslaget räknar föredraganden med att anslagsbehållningarna skall minska med 1,5 miljarder kronor under budgetåret 1987/88.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Förändringar i dispositionen av rörliga krediter

Vissa affärsverk, myndigheter och bolag har enligt riksdagens beslut möjlighet att utnyttja rörliga krediter hos riksgäldskontoret. Förändringar i den utestående lånestocken, dvs. förändringar i nettoutlåningen, registreras på statsbudgeten i form av förändringar i dispositionen av rörliga krediter.

I det reviderade budgetförslaget föreslås att den nuvarande ramen för rörliga krediter för uppdragsmyndigheters behov skall ökas från 160 milj. kr. till 360 milj. kr.

Utskottet biträder detta förslag.

Vidare räknar föredraganden schablonmässigt med att utnyttjandet av rörliga krediter skall komma att öka med 0,5 miljarder kronor.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto

För att redan i statsbudgeten kunna redovisa en total budgetbelastning, som så nära som möjligt ansluter sig till det väntade utfallet, används en ospecificerad post kallad Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto. På den förs sådana utgifter och inkomster upp, för vilka konkreta förslag ännu inte föreligger eller där beloppen inte exakt kan beräknas.

I det reviderade budgetförslaget föreslås att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto förs upp med 7 miljarder kronor för budgetåret 1987/88.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Sammanfattningsvis beräknar utskottet statsutgifterna för budgetåret 1987/88 på följande sätt (milj. kr.).

Statsutgifter 1987/88	Budgetförslag i prop. 150	Utskottet
Utgiftsanslag exkl. statsskuldräntor	277 638	278 150
Statsskuldräntor	62 000	60 000
Förändringar i anslagsbehållningar	1 500	1 500
Ändrad disposition av rörliga krediter	500	500
Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto	7 000	7 000
Summa statsutgifter	348 638	347 150

Utskottet har i betänkande FiU 1986/87: 36 beräknat statsbudgetens inkomster under budgetåret 1987/88 till 318 026 milj. kr. Utskottet beräknar således budgetunderskottet för samma budgetår till 29 124 milj. kr.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner i proposition 1986/87: 150 bilaga 1 mom. 4 framlagd beräkning av Förändringar i anslagsbehållningarna för budgetåret 1987/88,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret för myndigheternas uppdragsverksamhet, uppgående till 360 000 000 kr.,
3. att riksdagen godkänner i proposition 1986/87: 150 bilaga 1 mom. 6 framlagd beräkning av Förändringar i dispositionen av rörliga krediter för budgetåret 1987/88,
4. att riksdagen godkänner i proposition 1986/87: 150 bilaga 1 mom. 7 framlagd beräkning av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1987/88.

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 4 juni 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Anne Wibbe (fp), Roland Sundgren (s), Bo Södersten (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Arne Kjörnsberg (s), Rolf Kenneryd (c) och Margit Gennser (m).

Specifikation av anslagsförändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 1987/88

1 000-tal kr.

Bet.nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
III. Utrikesdepartementet					
UU 10	100 bil. 5	C 2 Utvecklingssamarbete genom SIDA (r)	5 026 343	5 146 343	+ 120 000
UU 10	100 bil. 5	C 8 Övriga u-landspolitiska insatser m. m. (r)	1 321 000	1 201 000	- 120 000
UU 11	100 bil. 5	F 3 Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m. m. (r)	5 607	15 000	+ 9 393
Summa					+ 9 393
V. Socialdepartementet					
SfU 17	100 bil. 7	C 2 Bidrag till föräldraförsäkringen (f)	1 165 000	1 167 000	+ 2 000
SfU 18	100 bil. 7	C 3 Vårdbidrag för handikappade barn (f)	535 000	560 000	+ 25 000
SfU 14	100 bil. 7	D 1 Bidrag till sjukförsäkringen (f)	5 703 000	5 744 000	+ 41 000
SfU 10	100 bil. 7	D 3 Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension (f)	1 524 000	1 615 000	+ 91 000
SoU 33	104, 144	E 22 Bidrag till undervisnings-sjukhus m. m. (f)	1 052 000	1 090 000	+ 38 000
Summa					+ 197 000
VII. Finansdepartementet					
SkU 25	100 bil. 9	D 4 Tullverket: Förvaltningskostnader (f)	843 161	843 961	+ 800
FiU 29	100,bil 9 150,bil 1	E 1 Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m. (f)	12 831 000	13 607 000	+ 776 000
FiU 29	100,bil 9 150,bil 1	E 2 Bidrag till kommunerna med anledning av avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen (f)	1 391 000	1 224 000	- 167 000
Summa					+ 609 800
VIII. Utbildningsdepartementet					
UbU 12	100 bil. 10	B 11 Särskilda insatser inom skolområdet (obet)	192 700	292 700	+ 100 000
UbU 12	100, b 10 150, b 1	B 12 Bidrag till driften av grundskolor m. m. (f)	16 017 000	16 070 000	+ 53 000
UbU 14	100 bil. 10	B 19 Bidrag till driften av gymnasieskolor (f)	4 899 227	4 989 227	+ 90 000
UbU 15	100 bil. 10	D 5 Lokalkostnader m. m. vid högskoleenheter (f)	1 359 723	1 344 723	- 15 000
UbU 17	100 bil. 10	D 9 Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (r)	345 794	347 794	+ 2 000
UbU 21	100 bil. 10	D 13 Lokala och individuella linjer och ensaka kurser (r)	421 110	446 110	+ 25 000
UbU 18	100 bil. 10	D 14 Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m. (r)	183 949	184 313	+ 364
SfU 11	100 bil. 10	E 8 Bidrag till vissa studiec-sociala ändamål (r)	81 507	82 730	+ 1 223
KrU 14	100 bil. 10	F 21 Vissa bidrag till teater-, dans- och musikverksamhet (r)	10 848	11 348	+ 500

Bet.nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
KrU 13	100 bil. 10	F 45 Statens musiksamlingar (f)	13 696	13 871	+ 175
KrU 16	100, b 10 80	F 54 Forsknings- och utvecklings- insatser inom kulturområdet (r)	2 734	2 884	+ 150
UbU 26	80	I 3 Inredning och utrustning av lokaler vid högskole- enheter m. m. (r)	410 000	445 000	+ 35 000
Summa					+ 292 412
IX. Jordbruksdepartementet					
JoU 16	100 bil. 11	B 10 Främjande av rennäringen (r)	20 063	24 763	+ 4 700
JoU 16	100 bil. 11	E 7 Lån till fiskerinäringen (r)	35 000	50 000	+ 15 000
Summa					+ 19 700
X. Arbetsmarknadsdepartementet					
FiU 30	100 bil. 12 150 bil. 1	B 4 Bidrag till arbetslöshets- ersättning och utbildnings- bidrag (f)	3 832 824	3 632 824	- 200 000
Summa					- 200 000
XII. Industridepartementet					
NU 21	100 bil. 14	B 5 Främjande av hemslöjden (f)	6 171	6 433	+ 262
AU 13	100 bil. 14	C 4 Regionala utvecklings- insatser m. m. (r)	488 000	688 000	+ 200 000
AU 13	100 bil. 14	C 10 Särskilda regionalpolitiska insatser för infrastruktur- utbyggnad m. m. (r)	300 000	0	- 300 000
Summa					- 99 738
XIII. Civildepartementet					
FiU 21 res. 2	100 bil. 15	C 1 Byggnadsarbeten för statlig förvaltning (r)	198 500	178 500	- 20 000
Summa					- 20 000
XIV. Miljö- och energidepartementet					
NU 24	100 bil. 16	Nytt Främjande av landsbygdens elektrifiering (r)	0	2 500	+ 2 500
Summa					+ 2 500
XV. Riksdagen och dess myndigheter					
FiU 17	100 bil. 17	B 1 Riksgäldskontoret: Förvalt- ningskostnader (f)	42 579	45 019	+ 2 440
FiU 17	100 bil. 17	B 2 Riksgäldskontoret: Vissa kostnader vid emission av statslån m. m. (f)	59 833	59 900	+ 67
Summa					+ 2 507
XVI. Räntor på statsskulden, m. m.					
FiU 35	150 bil. 1	I Räntor på stats- skulden, m. m. (f)	62 000 000	60 000 000	- 2 000 000
Summa förändringar på statsbudgeten					- 2 000 000 - 1 186 426